

Ардински глас

месечно издание на общинска администрация и общински съвет - Ардино

година XI, октомври - ноември 2012

www.ardino.bg

брой 9 (116)

100-годишната баба Анифе:

Трудете се и се обичайте, за да живеете добре и дълго!

Анифе Хасанова Делиахмедова от село Паспал, община Ардино, отпразнува на 15 октомври стотния си юбилей. С бодр дух и чувство за хумор тя посрещна гости, а деца, внуци и правнучи бяха около нея, за да споделят празничния ден. Специален гост на събитието бе и общинският кмет Ресми Мурад, който искрено и земно поздравя дребната столетница и пожела по-младите да имат поне на половина от нейния бодр дух и добро настроение. Кметът подари на баба Анифе хранителни продукти и зимни дрехи, с пожелание още много години да посреща гости на рождения си ден. Цял живот баба Анифе се е занимавала с производство на

тютюн и картофи. Отрудената родопчанка рецепта за дълголетието няма. От нищо не се варди, яде всичко, не капризничи, може и това да е помогнало да е на толкоз години. Може би тайната за дълголетието на баба Анифе да се крие в напоследък остро

„политизираната“ и т.нар. „гробнища“ вода, от която толкова години готви, пере и пие!/? Тя не познава нито лекари, нито лекарства. Синът ѝ казва, че непрекъснатият труд я е направил силна и издръжлива. Снаха ѝ пък добавя, че не ползва очила, а натурално

гледа телевизия и дори може да вдява игла. Баба Анифе трудно живяла, но била щастлива. Щастлива, защото и днес е заобиколена както от деца, внуци и правнучи, така и от незаменимите си комшии, които я обичат и уважават.

В броя

- Делови свят 2
- Родно място 3-4
- Интервю 5
- Общество 6
- Позиция 11
- Коментар 12-13
- Общество 14
- Полезрение 15
- Зона 16

Ardinonun Sesi
• Екип - Екати 2012 • Местоположение: Български Екати •

REŞAT AYDIN MEVLİT OKUTTU

Yabancıların aynasında Bulgaristan

Приложение на турски език 7-10

ПОЗДРАВ

Честит 1 ви Ноември
Деня на народните будители

Уважаеми учители, дейци на просветата и културата, Вашата благородна работа и мисия да отстоявате височините на човешкия дух, да пазите народните традиции, да поддържате жив огъня на духовното начало е мисия трудна, да не кажем невъзможна в днешното материално време.

на стр. 2

КУЛТУРЕН КАЛЕНДАР - ДЕКЕМВРИ 2012

ПРОГРАМА

за Коледните и Новогодишни празници

17 - 21 декември 2012

„Графична новела“ - самостоятелна изложба на Айхан Хайрула от Ардино във фоайе на читалище „Родопска искра“.

18 декември,

Общински детски комплекс, 15:30 ч.
Коледно шоу с ученици.

18 - 31 декември,

Общински детски комплекс
Изложба-конкурс „Зимни фантазии“ - картички, сурвачки и новогодни аранжировки.

19 декември, читалищен салон, 17:00 ч.

Празничен концерт на любителски художествени състави от читалище „Родопска искра“, училища, детски градини

и общински детски комплекс.

20 - 22 декември

Коледно-новогодишни тържества в НУ „Хр. Ботев“, ЦДГ „Брезичка“ и ОДЗ „Слъние“.

21 декември, 17:00 ч.

Публичен отчет на Ресми Мурад, кмет на община Ардино;
концертна програма на хор за турски народни песни от гр. Соматия, Турция.

29 - 31 декември

Дядо Коледа с файтона си в Ардино.

31 декември 2012 - 01 януари 2013, 23:00 - 01:00 ч.

Посрещане на Новата 2013-а в централния площад - общоградска веселба.

Деца на Ардино се отглеждат, обучават и възпитават от хора мотивирани, отговорни и много грижовни.

При гостуването си в Ардино писателят Иван Кулеков най-много се впечатли от жадните за още знания гимназисти, които са на път да отстояват височините на човешкия дух...

1 НОЕМВРИ - ПОЗДРАВ

от стр. 1

Но въпреки всичко, въпреки безкрайните трудности, с които се срещате ежедневно, ние сме убедени, че вие сте истинските следовници на народните будители.

Всъщност, кои наричаме будители?

Будители наричаме онези, които въоръжени с перо в ръка, създават книгите, от които се учим.

Будители наричаме онези, които научили хората да четат и пишат.

Будители наричаме онези, които продължават да учат на четмо и писмо...

Най-малкото, което можем да направим днес, е да си спомним за тях и да им благодарим в мислите си – за идеите, за вярата, за искриците светлина, без които нямаше сега да сме такива.

Бъдете честити, достойни и горди техни наследници!

Примете нашите най-сърдечни и искрени поздравни по повод 1 ноември – Деня на народните будители!

Желаем ви здраве и много успехи.

Ресми МУРАД
Кмет на Община Ардино

Сезгин БАЙРЯМ
Председател на Общински съвет

Емигрантите влагат в цехове, пехливански борби и народни песни

Гурбетът върна живота в Родопите

- *Халит Коджасеид, работил повече от 10 г. в Холандия, влага спестените си пари в родното Ардино.*
- *Роденият в с. Горно Прахово Метин Мурад, сега бизнесмен в Белгия, предоставя помощи на социално слаби свои съседи, спонсорира селищни празници.*
- *Христо Кехайов зарязал Испания, за да стане кмет на Жълтуша.*

Аргинско грейва с парите на гурбетчиите. Завърнали се наши емигранти масово влагат спестяванията си в родния край. И вече са най-сериозният инвеститор. Един от тях е закупил терена на стария турски конак, строен през XIX век. Намерението на новия собственик, 31-годишния Халит Коджасеид, е да построи жилищна кооперация на мястото на първата административна постройка в някогашната аргинска околия. Мъжът, работил повече от 10 г. в Холандия, избрал да вложи спестените си пари именно в родното Ардино.

„Това е родният ми край, тук са корените ми“, казва Халит Коджасеид. Той не само инвестира в Родопите, но и дава работа на десетина строителни работници. Местните хора коментират, че Ардино буквално оживява след завръщането на гурбетчиите, някои от които си идват, притиснати и от кризата. И се събужда надеждата им, че животът в тази част на планината няма да замре. Метин Мурад е другият нашенец, който влага средства в Източните

С пари от гурбет на мястото на конака в Ардино ще изникне кооперация.

Родопи. Той е родом от село Горно Прахово.

Сега е бизнесмен в белгийския Антверпен

В началото на демокрацията заминава за Западна Европа. В първите години се захваща с каквото намери. Било трудно, понякога работил и по 12-14 ч. Изкарвал си прехраната, плащал за жилище, даже започнал по малко да спестява и да праща на близките. След време нещата потръгнаха и от 2001-а основно се занимава с ресторантьорство.

„Всеки път, като си идва през лятото, помага с

Метин Мурад (вляво) награждава най-малките юнаци-борци на Горно Прахово.

каквото може. Редовно предоставя помощи на социално слаби свои съседи, но най-често спонсорира нашите селищни празници“, хвали се

кметът Ибрям Мурад. През август 2011-а, благодарение на Метин, успели да организират голям концерт на певеца

на стр. 4

от стр. 3

Орхан Мурад и традиционните за този край борби. Гост на атрактивните пехливански схватки бил и проф. д-р Али Еминов, учен антрополог от САЩ, с корени от село Русалско. Метин Мурад първоначално искал да инвестира в строителство на жилища в родния си край, но после вложил парите в изграждането на бензиностанция. „Сега, ако пътувате от Кърджали за Ардино и спрете в Кобиляне, да знаете, че бензиностанцията в селото мой я построил“, обяснява кметът. Гурбетчиите влагат и в Жълтуша - едно от големите села в Ардинско. Жителите му наброяват над 1200 души. Казват, че

почти от всяка фамилия има хора в чужбина

Най-много са в Испания. От десетина години близо 40 семейства живеят и работят в кралството. Една част са във Валенсия и се занимават основно със строителство, други са в района на Саламанка и са заети в животновъдството. През това време някои жълтушенци се позамогнали и успели да си купят къщи на кредит. „Но стана все по-трудно да намериш работа там, особено през последните 1-2 г., и някои почнаха да се връщат“, споделя настоящият кмет Христо Кехайов, върнал се окончателно преди година. Христо също изкарал почти две петилетки на Иберийския полуостров. Дошъл си в България преди последните кметски избори, предложили му да се кандидатира за поста и решил да опита. „Взеха, че ме избраха, та сега съм кмет“, усмихва се младият мъж. Освен със селските дела днес

той усилено работи по издаването на първи албум на мъжка певческа група, емблема на селото, защото жълтушенци са прочути не само с пъстри халища и козаци, които се изработвали някога, но и с песните.

„Познават ни от Рожен до Коприуцица. Събрали сме много награди от фестивали и събори. Не минава празник в Жълтуша без нас“, казва кметът, който също пее. Затова решил да вложи част от спестените от гурбета в Испания пари за издаване на албум с рогонските песни от Жълтуша. „Някои строят къщи, други отварят цехчета, аз реших да инвестирам в

Кметът Христо Кехайов (вторият от ляво) е 'моторът' на мъжката певческа група към читалището.

нематериално наследство. Нашата мъжка група си е едно живо съкровище“, пали се рогончанинът. И обяснява, че сигурно е единственият кмет у нас - продуцент на музика Където и да пътуват рогончани, отново се връщат в планината, категоричен е и Цветан Бояд-

жиев. Преди 2 г. жълтушенецът също се връща от Испания и влага 10-15 000 лв. в малко цехче за алуминиена дограма. Доволен е, че е подхванал малък бизнес и че дава работа на няколко души в родното си село.

Ирина АНГЕЛОВА,
в-к „Стандарт“

ПОРТРЕТНА СКИЦА

Проблемите и в Жълтуша са традиционни - малки заплати, висока безработица, лоша инфраструктура и високи цени. По старо правило с тях трябва да се бори кметът.

Преди година Христо Кехайов се завръща след 10-годишен гурбет в Испания, само за да се кандидатира за кмет на родното село Жълтуша. „Все някога трябва да се върна и това ми беше като една възможност,

Христо желае да превърне Жълтуша в една малка Европа

ако бъда избран да остана, ако не бях избран за кмет, най-вероятно сега пак щях да си бъда в Испания“, споделя Христо.

Така вече година бившия гурбетчия Христо поема кметската отговорност върху раменете си. Желанието на Христо да превърне Жълтуша в една малка Европа е голямо.

„Започнах с голям ентузиазъм и сега, като погледна, дори сам на себе си не мога да повярвам колко неща съм направил“, допълва Христо Кехайов.

А хората в селото приемат Христо като един

от тях. Никой не го пропуска, а често пъти проблемите кмета разбира на селския мездан.

Освен да помага на хората, Христо отделя време и на музикалния бизнес. Така той се надява, че един ден хората ще го помнят не само като кмет, но и с музикалните му умения.

А дали други хора от Жълтуша ще последват примера на Христо и ще предпочетат родното място пред модерната Европа, ще покаже времето.

Михаела КАРАБЕЛЪОВА,
репортер в NTV

Известният треньор и педагог Месут ХАЙРУЛОВ: Във волейбола няма равен резултат - побеждаваш или губиш!

Дейността на треньора Месут Хайрулов кореспондира колкото с настоящето, толкова и с идния ден. Борбеният треньор се отличава с конкретност, обективност, актуалност. Своя борбен дух той деликатно и неусетно предава на състезателките си.

Няма да е пресилено, ако кажем, че Хайрулов и момичетата са автори на приятните волейболни събития у нас и извън граница, които в крайна сметка оставят диря в спортната история на Ардино.

- Спомняш ли си, как се роди идеята ти за развиване на волейбола в Ардино?

- Разбира се, че си спомням. Всичко започна преди около 9 години малко на шега и повече на инат. На шега, защото се събрахме да играем за удоволствие с момчета от училището и града. На инат, защото трябваше да докажа на определени хора, че в малкия град може да се развива сериозен спорт. Най-голямото предизвикателство дойде през лятото на 2004 г., когато Ардино беше домакин на IX-те Държавни игри на спортистите от малките селища. Тогава от 9 отбора моите момичета се класираха 7-ми, но като видях сълзите им на разочарование си казах, че трябва да работим много за бъдещите успехи.

- Знаем, че нищо не идва даром. Знаем също така, че основата на всяка дейност е усилие, постоянство, всеотдайност... Би ли хроникрирал успешно извървения път на треньора и отбора?

- Само хора, които са се занимавали със спорт могат най-добре да разберат, че сме извървели един много труден път с много перипетии.

Формулата за успеха е: системни тренировки и никога да не се задоволяваме с постигнатото. А то

никак не е малко: последователни областни първенци през последните 7 години; 3 пъти шампиони на България от Държавните игри на спортистите от малките селища (2006, 2007 и 2008 г.); вицешампиони на България от ученическите финали във Видин (2008 г.) и приз за най-добра разпределителка на Евелина Андреева; бронзови медалисти от ученическите финали в Павликени (2009 г.); 7-мо място на ученическите финали във Видин (2011 г.) и

т.н.

Това е само една част от кратката и обективна хроника на успехите на волейбола в община Ардино. Редно е тук да добавя и това, че три сезона играхме с екипа на Арда - Кърджали и то много достойно. От тази година сме регистрирани в Българската федерация по волейбол и за първи път в историята на спорта Ардино има представителен волейболен отбор (девойки - младша възраст) в Държавното

Така реши съдбата - волейболистките от Бюйюк чекмедже и Ардино да бъдат в едно спортно и приятелско каре.

За оказана морална и финансова подкрепа на Ардинския волейболен отбор, треньорът Месут Хайрулов изказва специалните си благодарности към:

- Ресми Мурад, кмет на община Ардино
- Расим и Реджеб Ферхадов, бизнесмени
- Джемил Расимов, бизнесмен
- Касим Местан, бизнесмен
- Евгин Мехмед, бизнесмен
- Шахин Байрямов, общински съветник
- Джейлян Муталибов, служител

първенство на страната.

- Новият сезон от Държавното първенство вече е в работна фаза. Впрочем, как протече първият турнир?

- Първият турнир се провежда в Бургас в началото на м. октомври и премина успешно за отбора ни. В професионална среда регистрирахме 2 победи и 3 загуби. Но искам да отбележа, че следващият етап със сигурност ще бъде по-успешен за нас. Аз се ръководя от една мисъл, която гласи: Печели - без да се хвалиш, губи - без да се оправдаваш! И вчера, и днес тя е актуална за мен.

- Разбрахме, че сте в спортно-приятелско взаимодействие със сроден Истанбулски отбор...

- Да, така е. След успешните ни участия в международен турнир „Черно море“ (2011 и 2012 г.) и най-вече след извоюваната шампионска титла на международен турнир през м. май 2012 г. в Бурса/Турция, както се казва станахме търсени. Ние с удовлетворение приехме полаганата ни ръка за спортно-приятелско взаимодействие от страна на Клуба по гимнастика към Истанбулската община Бюйюк чекмедже. Нашите момичета имаха шанса да премерят сили на престижен международен волейболен турнир, организиран преди два месеца от нашите нови приятели в Бюйюк чекмедже. На свой ред, ние показваме волейболистките от Истанбул в Ардино и в тяхна чест проведохме мини турнир, с който положихме основите на спортно-приятелското начало. С представители на тамошното общинско и клубно ръководство очертахме по-нататъшното ни спортно приятелство и сътрудничество.

ПРИЦЕЛ

Мариана Илиева, специалист в Центъра за обществена подкрепа - Ардино, разработи програма за правата на децата в предучилищна възраст, която е част от международен проект „Европа за децата - Европа с децата“. Партньор при реализирането ѝ бе ЦДГ „Брезичка“, с директор Тюркян Йеменджиева. Анализът при финалната права на програмата показва, че е постигната добра интерактивност с децата и педагозите от детското заведение.

ПАМЕТНИК

Шюкрие Сехер от Измир, изгради чешма в памет на гъщеря си Севил, починала в края на миналата година от неизлечима болест. Красивото ѝ бяло творение, с лаконичен надпис, се намира до самия главен вход на градското гробище. Според нея, сътвореното от Човека остава за вечността. Шюкрие Сехер е дългогодишна магазинерка в единствения за онова време галантериен търговски обект в Ардино. От лятото на 1989-а живее в Измир.

РЕГИСТЪР

Домашните любимци - с микрочип и паспорт

Промените в Закона за гражданската регистрация, касаещи условията и реда за извършване на адресна регистрация бе основната тема, обсъдена по време на редовната месечна работна среща на градоначалника Ресми Мурад с кметовете и кметските наместници. Донка Тенчева, ръководител на териториално звено ГРАО в Кърджали, разясни подробно на селските управници Наредбата за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението, видовете удостоверения за наследници, за семейно положение, за постоянен и настоящ адрес, за идентичност на лице с различни имена. Тя

им препоръча всеки път да сравнят данните за попълване на удостоверенията с тези от Нацио-

налната база данни „Население“. Друга тема, която бе дискутирана по време на кметската среща бе

Наредбата за овладяване на популацията на безстопанствените животни и придобиване, прите-

жаване, отглеждане и регистрация на кучета. Д-р Цветко Чолаков от Районна ветеринарномедицинска служба поясни на селските управници, че съгласно Наредбата, собствениците на кучета на територията на община Ардино, задължително ги представят на ветеринарен лекар за издаване на паспорт. За тази цел той поиска от кметовете и кметските наместници съдействие за изготвяне на списък на собственици-

те на кучета, за да бъде приготвен предварителен график за поставяне на инжектируем транспондер (микрочип) и извършване на ваксинация и обезпаразитяване. Услугата е за сметка на притежателя на кучето. Глобата за неизвършена регистрация ще е 50 лева. Началникът на отдел „Местни данъци и такси“ Сейфи Местанов съобщи, че досега само едно куче е регистрирано съгласно ЗМДТ. Той поясни, че всички домашни любимци подлежат на деклариране в общината и за тях се заплаща годишна такса в размер на 10 лв.

От такса се освобождават собствениците на кучета по чл. 175, ал. 2 от Закона за ветеринарномедицинска дейност, които са обезпаразитени и кастрирани.

От отдел „Екология и опазване на околната среда“ огласиха, че всички кучета, които нямат извършено чипиране и ваксиниране ще бъдат третиран като безстопанствени.

ПОЧИВНИТЕ ДНИ

За Коледа

Почивни дни - 22, 23, 24, 25 и 26 декември 2012 г.

За Нова година

Почивни дни - 29, 30, 31 декември 2012 г.

• 31 декември (понеделник) се отработва на 15 декември (събота);

• 1 януари 2013 (вторник) - Нова година - Официален международен празник.

Ardino'nun Sesi

• Ekim - Kasım 2012 • Hazırlayan: Saffet Eren •

BABA OCAĞI

REŞAT AYDIN MEVLİT OKUTTU

Reşat Aydın, Ardino (Eğridere) Belediye Başkanı Resmi Murat'ı ağırlamaktan memnuniyet duydu

Etkinliğe katılanların bir kısmı

Reşat Aydın, eşi Pakize Hanım ve kızları Gülçiray

21 Ekim 2012 tarihinde Ardino (Eğridere) Onursal Vatandaşı Reşat Aydın, yenibaştan düzenlediği baba ocağında yıllar içinde aile camiasından hayatını kaybeden yakınları için mevlit okuttu. Din görevlileri Kur'an okudu, mevlit sonrası topluca dua yapıldı. Çok sayıda Ardino-

Din görevlileri Kur'an okudu

lunun yanı sıra bu anlamlı etkinliğe Ardino (Eğridere) Belediye Başkanlığı ve iş adamları katıldı. Reşat Aydın, "Eşim ve kızıyla yıl-

lar içinde kaybettiğimiz yakınlarımız için mevlit okuttuk. Geleceğe riayet ederek pilav, ayran ve helva ikramında bulunduk. Ruhları şad, mekânları cennet olsun. Bugün bu özel günümüze katılan Ardinolu hemşerilerime sonsuz teşekkür ediyorum." dedi.

Yabancıların aynasında Bulgaristan

Bulgaristan'a adanmış daha doğrusu yabancıların gözünde Bulgaristan'a dair ilginç bir klip dünya medyasında gösteriliyor. Bu klipte, dünyanın dört bir ucundan gençler, güler yüzle ülkemizde neleri beğendiklerini paylaşıyorlar. Bu klip, Bulgar kimliğini yurtdışında popülerize etmeyi amaçlayan bir kampanyanın parçasıdır ve bir grup genç tutkunlar tarafından hazırlanmıştır. Ancak, devlet tarafından turistleri veya yatırımları celbetmek için hazırlanan diğer kampanyalar şöyle dursun, söz konusu kampanya, gençlerin doğallı-

ğıyla ve yakınlığıyla dikkat çekiyor. Bundan dolayı, herkesi büyülüyor.

Peki, yabancılar Bulgaristan'nın neyini seviyor, neyini beğeniyor?

Cevaplar: "Lütenitsayı seviyorum!", "Peyniri seviyorum", "Gece hayatını seviyorum" şeklindedir. Evet, bizler Bulgaristan vatandaşları da onları seviyoruz, çünkü bizim hayatımızın ve kültürümüzün bir parçasıdır. Ancak ankete katılan yabancıların, hiç zorlanmadan bu soruya güzel Bulgarcalarıyla cevap vermeleri, bizi daha da mutlu ediyor. ABD, Fransa, Hindistan, İtalya,

Holanda, Rusya, Peru, Romanya, Litvanya ve diğer ülkelerden gençler, görüşlerini güler yüzle ve rahatça paylaşıyorlar. Bazıları Bulgar dostları sayesinde bizim kültürümüze dokunabilmiş, diğerleri Bulgaristan'a gelme fırsatı yakalamış ve ülkemizden çok etkilenmiş.

"Bulgaristan'da neleri seviyorum" kampanyası, söz konusu vakfın hazırladığı etkinliklerden ilkidir. Amaç, önümüzdeki aylarda farklı konularda Bulgaristan hakkında yorumları birleştirmek ve böylece dünyadan birçok insanın kalbine ulaşmaktır.

“BULGARİSTAN’DAKİ TÜRKLER” KİTABI

- *Bulgar tarihçi, gazeteci ve kültür bilimciler bir araya gelerek Bulgaristan’daki Türklerin yaşamını araştırdı.*
- *Bulgaristan’da yaşayan Türkleri her yönüyle araştıran “Bulgaristan’daki Türkler” kitabı yayımlandı.*

Tarihçi, gazeteci ve bilim adamlarından oluşan 9 kişilik bir ekibin ortak eseri olan **kitabın yayıncısı Antoni Georgiev**, yaptığı açıklamada, kitapta, geçmişi değil, bugünü, 2012 yılındaki olayların gerçeğini anlatmaya çalıştıklarını söyledi.

Kitabın, “Sadece siyah - beyaz değil” başlıklı giriş yazısını hazırlayan Georgiev, eserin bilimcilere de yardım edebilecek bir çalışma olduğunu vurguladı. Georgiev, şunları belirtti:

“Böylesi kapsamlı bir varlığın anlatımı zor sayılır. Ona dokunup hissedemezsiniz. Zaman onu değişikliğe uğratar, kültür, dil, folklor, mutfak, şarkılar, müzik, çalgılar, geleneksel bayramlar değişir. İslamın Hristiyanlığa, Hristiyanlığın İslamiyete etkisi var.

Bulgarca dil olarak Türkçe’den yüzde 30 oranında ödünç almış durumdadır. Aynı zamanda Bulgaristan Türkleri de bir takım sözcükleri Bulgarca’dan ödünç alıp, onları konuşma dilinde kullanıyorlar. İnanın ki bu kitapta, geçmişi değil, bugünü, 2012 yılındaki olayların gerçeğini anlatmaya çalıştık.”

Komünizm baskısı altında 45 yıl yaşayıp, olabilecek en despotik rejimden çıkan Bulgaristan vatandaşların kendi geçmişini yeniden gözden geçirmek üzere zamana ihtiyaç duyduklarına inanan Georgiev, “Bu durum sadece Bulgaristan Türkleri konusunda değil, diğer etnik gruplar ve ülkemiz yaşamının tüm yönleri konusunda da geçerlidir” dedi.

Geçmişle barışma süreci

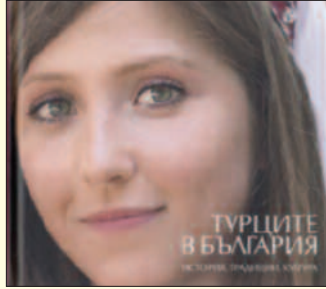
Antoni Georgiev, kitabı ile yaptığı açıklamada şunları söyledi:

“Geçmişle barışma süreci uzun, zor ve sancılı bir süreçtir. Çünkü geçmişte yaşanan olaylar her zaman hoş değil, bir çok konu da nahoş olaylardır. Ancak önyargılardan arındırılmış bir geçmişle özümüzden sonra parlak ve güzel bir gelecekte söz edebiliriz.

Kitabın içeriğini hazırlamaya başlarken, Türklük ile Bulgarlık arasındaki sınırları belirlemeye çalıştık, ancak kısa sürede bunun olanaksız olduğunu anladık. Yüzyıllar boyunca gerçekler birbirine o kadar güzel karışmış ki, artık iki topluluğun arasında net ayırıcı çizgi kalmadığını gördük. Mesela közletmiş patlıcan ezmesinden hazırladığımız, Bulgarcada imambayıldı dediğimiz yemeğin Bulgar mı, Türk mü, Sırp mı, Yunan mı, yanıtını artık bulamıyoruz. Kimse ‘bu yemek benimdir’ diye iddia edemiyor.

Bulgarca atasözlerinin yüzde 90’ Türkçeden harfiyen çevrilmiş atasözleridir. Buna benzer daha çok örnek var. Dolayısıyla bu kitabın hem Bulgaristan’da yaşayan Türkler hem de Bulgarlara yararlı bir kitap olacağına inanıyorum. Kitap, her iki topluluğunun, Bulgaristan’da ortak yaşadıkları bir tarih, devlet ve milleti daha iyi anlamaları için vesile olacaktır.”

Antoni Georgiev, üç yıldır üzerinde çalışılan kitabın Türkçe olarak da yayımlanmasını hayal ettiğini belirterek, “Türkiye Türkleri Bulgaristan Türklerinin nasıl yaşadıklarını merak ediyorlardır. Onların, eski Osmanlı İmparatorluğu’nun Avrupa’daki mirasının kaderi ile yakından ilgilendiklerini

düşünüyorum” dedi.

Kitap hazırlığı kapsamında geniş bir fotoğraf arşivi oluşturduklarını belirten Georgiev, “Bulgaristan’ın başlıca büyük şehirlerinde, Türkiye’de ve başka ülkelerde, Bulgaristan tarihinin bu bölümünü anlatan sergiler düzenlemek istiyorum” dedi.

Türkçe mi, yoksa Bulgarca mı?

Kitabın “Türkçe mi, yoksa Bulgarca mı?” adlı bölümünü kaleme alan **Doç. Dr. Yordanka Bibina**, “Bulgaristan Türkleri bu kitaptan kendileri hakkında neler öğrenebilecek?” sorusunu şöyle yanıtladı:

“Bence bu kitap Türklere kendilerini tanımalarına yardım edecek. Çünkü herkes bir anlamda öbürünün aynasında kendisini görüyor. Bu kitabı hazırlayan meslektaşlarımızın çoğu Bulgar. Bilim adamları, gazeteciler. Kitabımız, Bulgarların gözü ile Bulgaristan’daki Türklerin portresini temsil ediyor. Türklerimiz kendi törelerini zaten bilir, ama yeniden tarihe geri dönüp geçmişteki bazı olayları hatırlatmakta yarar var.

Bulgaristan Türkleri arasında kullanılan dil ilginçtir. Yöresel anlamda insanlar konuşurken, ‘bu kelime kimin’ diye düşünmüyorlar. O kadar çok yakınlaşmışız ki özellikle Bulgar ile Türklerin birlikte yaşadıkları bölgelerde kelime kargaşası sıklıkla görülebilir.”

Bu kitabın herkese ulaşabilmesini temenni eden Bibina, “Çünkü çok iyi niyet ve hoşgörü ile yazılmış bir kitap. Bir atasözümüz var, ‘Türkler ile Bulgarlar arasındaki fark soğanın kabuğu kadar ince’. Bence bu kitap bunu da bir anlamda göstermektedir” dedi.

Kitabın, “Adların zorunlu göçten kaynaklanan değişikliği” bölümünü yazan **gazeteci Dimana Trinkova** da yapının taşıdığı ana mesajını şöyle özetledi:

“Kitabımızın ana mesajı şu: Birbirlerimizle daha iyi dost olabilmek için birbirimizi mutlaka daha iyi tanımak zorundayız. Ne olduğumuzu bilmemiz gerek, birbirimizi kabul etmek zorundayız ve gerçekten dost olmamız gerek.”

Büyükelçi İsmail Aramaz

Türkiye’nin Sofya Büyükelçisi İsmail Aramaz, kendisinin de kitaptan birçok şey öğrendiğini itiraf etti:

“Bu kitapta Bulgaristan Türkleri hakkında çok şey var. Tarihleri, kültürleri, yeme içme anlayışları, müzik dinleme alışkanlıkları, düğünleri, sünnetleri. Bu açıdan çok şey öğrendiğimizi söyleyebilirim.

Güreş geleneğinden tutun, Hıdrellez’e. Nişan geleneklerinden tutun manilere. Çok şey var kitapta, çok memnunun kitabı yaptıkları için. Bu kitap, aslında daha geçen sene yayımlanmış olan Osmanlı Bulgaristan’ı kitabının ikinci cildi olarak düşünülmesi gerekir. Birinci cildi fiziki, ikinci cilt ise manevi mirasla ilgili bir kitaptır. Bulgaristan’ın insani mirasıdır. Arzumuz, Bulgaristan vatandaşlarının bu kitabı okuyarak, kendi aralarında yaşayan Türkler hakkında daha fazla bilgiye sahip olmaları. Bunu arzu ediyorum. Bence bu kitap o amaca hizmet edecek nitelikte bir kitaptır.”

Ivo RADOYKOV

***

Bayram günleri sevinç günleridir.
Bayram günleri bereket günleridir.
Bayram günleri umut günleridir.
Bayram günleri iyi niyet günleridir.
Bayram günleri, gönüllerde bir esinti
ve barış paylaşımına en sıcak Merhaba'dır...
Hep bir arada, sevgi dolu, huzurlu ve bereketli
nice nice bayramlara!..

Bursa'nın başarılı iş adamlarından Aydın ve Ayhan YILMAZ (baba-oğul), *Ardinski Glas / Ardino'nun Sesi* gazetesinin yazı işleri müdürü Saffet Eren'i nezaket ziyaretinde bulundular.

Aydın Yılmaz, sevdiği Ardinolulara giderayak kısa ve net bir mesaj bıraktı, "Başarının yakalanması için hayal kurulması gerekir. Ancak kurulan hayallerin arkasından emin adımlarla yürütülmesi çok daha önemlidir. Çekinmeyin, hayal kurgularıyla yaşayın ve uygulama noktasını bulun! Ben, küçüklüğümde kurduğum hayallerin hepsine adım adım, aheste aheste ulaşıyorum."

Ardino'da, ilk kez farklı renk

Soma* Müzik Gönüllüleri Eğitim ve Araştırma Derneği'nden Türk Sanat Müziği Koro Grubu Ardino'da sanatseverlerin karşısına çıkacak.

21 Aralık 2012 Cuma günü saat 17:00'de Rodopska İskra Kültürevi salonunda başlayacak konser, halka açık ve ücretsiz olarak gerçekleşecek.

Ardino Belediye Başkanı Resmi Murat sıradışı etkinliğin ev sahipliğini yapacak. Dostluğun etkisini daha fazla hissettirmek, sosyal ve kültürel diyalogları geliştirerek bu diyalogların devamlılığını sağlamayı hedeflediklerini kaydeden Başkan Murat, sözlerine şöyle devam etti: "Bütün olumsuzluklara karşın, kültürümüzü, geleneklerimizi, Türkçemizi yaşatma çabası içindeyiz. Bu doğrultuda, Soma Müzik Gönüllüleri Eğitim ve Araştırma Derneği'yle işbirliğine girdik. İlk adım olarak, Yılbaşı etkinliklerimiz akışında Türk Sanat Müziği'nin engin ve estetik dünyasının Ardino halkıy-

İlknur Güven

la paylaşılması amacıyla Soma'dan dostlarımızı Ardino'ya davet ettik." Başkan Murat'la ön görüşmede bulunan Soma Müzik Gönüllüleri Eğitim ve Araştırma Derneği Başkanı İlknur Güven, konserle ilgili yaptığı açıklamada şunları söyledi: "TRT'den ve piyasadan kaliteli saz sanatçılarıyla birlikte korodaki arkadaşlarımızla haftanın 2-3 günü Ardino konseri için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Herkes çok heyecanlı. Çok güzel bir konser olacağına inanıyorum."

SOMA MÜZİK GÖNÜLLÜLERİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ, Türkiye'nin eğitimli, kültürlü, aydın, Atatürkçü, geleneklerine bağlı gençlerle donanmasında rol almış saygın ve aktif bir sivil toplum kuruluşudur. Derneği'n hedefleri:

- Sanatın yaratıcılığı ile kültür oluşumuna katkıda bulunmak, sanat müziğini kitlelere sevdirmek, sanat ve kültür faaliyetlerini destekleyen tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde olmak.
- Toplumsal alanlarda yaratıcılık, üretkenlik ve duyarlılığı arttırmak için proje, aksiyon ve yayınlar yoluyla sanata katılımı yükseltmek ve kültürel kalkınmayı desteklemek.

* Soma: Soma şehri ilçe merkezidir. Ege Bölgesi'nin kuzeyinde bulunan Soma ilçesinin doğusunda Kırkağaç, batısında Bergama, kuzeyinde Savaştepe (Balıkesir) ve Ivrindi ilçeleri ile güneyinde Palamut Bucagi bulunmaktadır.

Soma Müzik Gönüllüleri Koro Grubu

Feyza HEPÇİLİNGİRLER

Türkçe Günlükleri'nden

Dilimiz yaşamla kurduğumuz ilişkinin yansıması olduğu için, dilimize gösterdiğimiz özen kadar özen gösteriyoruz yaşamımıza da. Dilimizi kullanabildiğimiz kadar düşünebiliyor, dilimizi koruyabildiğimiz kadar kendimizi de tutarlı bir bütün olarak koruyabiliyoruz. Üstünde durmadan, hoyratça kullandığımız dil, yaşamımızı çoraklaştırıyor, çölleştiriyor. Hiçbir zaman derinine inemediğimiz, üstümüzde iğreti duran bireyliklerimizle, gitgide anonim bir karmaşaya dönüşüyoruz. Bu tuhaf “olamamak” halinden kurtulabilmemizin öncelikli yolu, hiç kuşkusuz, dilimizi doğru kullanmaktan, daha doğrusu kullandığımız dili sorgulamaktan geçiyor. Dilimizle, Türkçeyle toplum olarak kurduğumuz bu ilişkiyi en çarpıcı biçimiyle sorgulayan yazarların başında Feyza Hepçilingirler geliyor.

❖ Çocuklara çocuk diliyle konuşulması, suya “bu”, gezmeye “atta” vb. şeyler denmesi, çocuk anadilini öğrenmeye çalışırken onu zora koşmak olur. Doğrudan “su” demeyi öğreneceğine önce “bu” demeyi öğrenmesi, çocuğun anadilinin diksiyonunu kavramasını, sözcük dağarcığını zenginleştirmesini geciktirir. 50 yaşına gelmiş, hâlâ “çocukça” konuşarak sevimli olduğunu sananlar konunun dışında! “Çocukça” dediğim dili, çocuklar için büyüklerin icat ettiğini düşünürdüm. Öyle değilmiş. Torunum kafasını iki yana sallayıp “Ee - ee” demeye başlayınca, “Uykusu gelmiş. Bak kendi ninnisini kendisi söylüyor” dediğimde annesi, “İyi ama, ben ona şimdiye kadar hiç ninni söylemedim ki!” deyince aklım suya erdi. “Atta”yı da ilk kez onun ağzından duyduk. “Taytay” da mı dedi ne? “Mama” kesin çocuk icadı. “Cici” ve “kaka” da öyle. Bakın siz şu çocuklara, ne sözcükler üretmişler.

❖ “Altı yaşında bir çocuğum var” diyen Satı Kılıç Kaymak, daha önce üzerinde durduğumuz “...anne ve babaların çocuklarına ‘anneciğim’, ‘babacığim’ demeleri” konusuna değiniyor: “Çocuğumun doğumundan beri, ben ‘anneciğim’, eşim de ‘babacığim’ kelimesini bir kez olsun kullanmadık. Nedenine gelince sosyolog olan eşim, çocuklara ‘anneciğim’, ‘babacığim’, ‘dayıcığim’, vb. dendiği zaman, soyut algılama becerisi henüz gelişmemiş olan çocuklarda, bunun bir algılama sorununa neden olabileceğini ve çocuğun kendisinin mi annesinin annesi, yoksa annesinin mi kendisinin annesi olduğunu karıştırabileceğini söylüyor. Bu nedenle

çocuklara bu hitapların kullanılmasının yanlış olduğunu dile getiriyor. ‘Anneciğim’i çocuğun annesine söylemesi gerekirken anne çocuğa söylüyor, bunun mantıklı hiçbir açıklamasını da bulamadım açıkçası. Aslında ‘anneciğim’ yerine ‘yavrucuğum’, ‘çocuğum’ desek ya da çocuğun adıyla hitap etsek (örneğin, Aslıcığim, Artuncuğum gibi) daha doğru ve güzel olur kanısındayım.”

❖ Günseli Aksoy, “-cı, -ci” ekinin Japonca “-jin”den geldiğini, Nihonjin’in Japon, Torukojin’in Türk olmasındaki gibi, “insan, kişi” anlamı kattığını söylüyor. “Simitçi”nin “simit satan kişi” olmasına bakarak, “...sanatçı sanat satan, tarihçi tarih satan, bilimci de bilim satan kişi demek oluyor galiba” deyip ekliyor: “...bir Türkçe öğretmenimin dediği gibi -ci eki ‘satıcı’da olduğu gibi satan kişi anlamına geliyor.” Nereden başlamalı? Bir kez, “-cı, -ci” eki, Türkçenin en işlek yapımlarından biridir; Japoncanın “jin”i ile ilgisi olmaz. “Satan kişi” anlamı mı? O da ne? Bakın ne anlamlar katar (Kaynak: Türkiye Türkçesi Grameri, Prof. Dr. Zeynep Korkmaz, s.41-42):

1. “Bir işi yapan” anlamı baskın olduğu için “meslek eki” diye de bilinir: arabacı, boyacı, camcı, demirci...
2. Aracı, dünürcü, erkenci’deki gibi, adın bildirdiği işle ilgili “kimse” anlamı katar.
3. “Sahiplik” anlamı katar: fırıncı, hancı, yatırımcı...
4. Alışkanlık sıfatları yapar: akşamcı, çıkarıcı, inatçı...
5. Bir görüşü, düşünceyi benimseme bildiren sözcükler yapar: Atatürkçü, gerici, halkçı...
6. Yer adları türetir: Ayrancı, Bostancı, Cebeci...

7. Farsça “-dar” ekinin yerini tutar: emektar=emekçi, kindar=kinci...
8. “-kâr, -gâr” ekinin yerini tutar: bes-tekâr=besteci, hizmetkâr=hizmetçi...
9. “î” nispet ekinin yerini tutar: hesabî=hesapçı, kemanî=kemancı... Yeter mi?

❖ “Sanatçı” diyoruz, “tarihçi”, “edebiyatçı”; niye “bilimci” demeyelim? “Bilim insanı” sözü yalnız kulağa garip gelmiyor; aynı zamanda, “bilim hayvanı” da varmış ve bilimle ilgilenen kişiyi, insan olma özelliğiyle ondan ayırmış gibiyiz gibi bir izlenim de yaratıyor. Bir de “tavşan hayvanı” der gibi, her duyduğumda bir aşağılama sezindiğim “Türk insanı” lafı var. Hem Türk hem de insan anlamına geliyor gibi. “Fransız insanı”, “Arap insanı” diyor muyuz ki “Türk insanı” diyelim!

❖ “Cep telefonu” mu doğru, “cep telefonu” mu? “Telefonla konuşuyor” mu doğru, “telefonla konuşuyor” mu? “Telefonla aradı” mı doğru, “telefonla aradı” mı?

“Cep telefonu” örneği yazım kılavuzlarında yok. Benzerleri ile ilgili uygulama da değişik. TDK, “cep defteri, cep feneri” örneklerini böyle, ayrı yazmayı öneriyor; Dil Derneği “cepdefteri”ni bitişik, “cep harçlığı”nı ayrı yazıyor. Ana Yazım Kılavuzunda “cep harçlığı, cep saati” ayrı, “cepdefteri” bitişik.

Bitişik yazım, sözcüklerin kendi temel anlamlarından uzaklaşmaları ve tek kavramı karşılamaları durumunda kurallaşır, önerilir. Cep defteri de cep harçlığı da tek kavramın karşılığı. Cep defterinin “cepdefteri” diye yazılması önerilirken defterin cepte taşınması gerekmediği, dolayısıyla “cep” sözcüğünün anlam kaymasına uğradığı düşünülmüş olmalı. Oysa “cep defteri”, “cep”le ilişkisini koruduğu gibi, “cep harçlığı”nın “cep”le bağlantısı kalmamış olabilir. Gelelim “cep telefonu”na... O da tek kavramın (tek nesnenin) karşılığı. “Cep” sözcüğüyle hiçbir anlam ilişkisinin kalmadığı söylenebilir mi? Hayır. Öyleyse “cep telefonu” diye ayrı sözcükler olarak yazılmalı. Bence sözcükler kendi anlamlarından iyice uzaklaşmamışsa bitişirme yoluna gidilmemeli. Türkçenin eklemeli bir dil olduğu göz önüne alınırsa eklerle zaten genişleyecek olan sözcükleri, bileşik sözcük oluşturduğu kesinlik kazanınca ya kadar ayrı yazmakta yarar var. “Telefonla konuşuyor” mu doğru, “Telefonla konuşuyor mu?” Telefon, konuşmanın aracı olduğuna göre “Telefonla konuşuyor” daha doğru görünüyor. “Telefonla aradı” mı doğru, “Telefonla aradı mı?” Bana daha doğru gelen, aynı gerekçeyle, “Telefonla aradı”.

Кметовете на общини от област Кърджали:

ТЮТЮНОПРОИЗВОДСТВОТО ТРЯБВА ДА ПРОДЪЛЖИ ДА СЕ РАЗВИВА! НЕ ПОСЯГАЙТЕ С ЛЕКА РЪКА НА ВЕКОВНИЯ ПОМИНЪК НА РОДОПЧАНИ!

Развитието на модерно и конкурентоспособно тютюнопроизводство е един от приоритетите на ръководствата на седемте общини от област Кърджали. Това производство обаче е с най-ниска ефективност на използвания труд в българската икономика.

Ние, Кметовете на общини от област Кърджали осъзнаваме, че вече сме в реална пазарна икономика, че производството на зеленчуци, плодове и млечни продукти са конкурентоспособните производства, но нашето схващане е, че с оглед на нашите агроклиматични условия развитието на тези производства е по-скоро разнообразяване на производството, а не алтернатива на тютюнопроизводството.

При евентуално намаляване или дори ликвидиране на производството на тютюн в нашата област, ще се увеличи размера на пустеещите земи, ще нарасне безработицата, което ще повиши миграцията на населението към големите градове и чужбина. Това ще доведе до сериозни негативни последици от обществено и икономически характер - обезлюдяване на района и превръщането му в изостанал и непривлекателен регион за живот, както и лишаване на държавния бюджет от сериозни източници на приходи.

Ние, Кметовете на общини от област Кърджали, сме убедени, че тютюнопроизводството трябва да продължи да се развива, защото в общините на област Кърджали са налице следните необходими природни и обществено-икономически фактори:

- Търговският интерес към произвеждания в региона тютюн, който е показателен за неговите достойнства и утвърденото място на пазара.
- Високото качество на произвеждания тютюн, което е важен фактор в условията на все по-голямата конкуренция в сектора и съгласно изискванията на ЕС.

- Натрупаният богат производствен опит в отглеждането на тютюн.

Ние, Кметовете на общини от област Кърджали, бихме

искали да поставим и определени искания за осигуряване на необходимата гаранция и защита на тютюнопроизводителя с възстановяване на определени текстове в Закона за тютюна и тютюневите изделия:

- Срок за изкупуване на продукцията.
- Праг на минимални изкупни цени.
- Държавен фонд „Тютюн“.
- Държавен експерт по оценяване на тютюна.

- Договорни клаузи, като задължаване изкупуването на 20% от наддоговореното количество.

- Регламентиран ред за заявяване и сключване на договори с участието на фонд „Тютюн“, кмет на община, кмет на населено място, тютюнопроизводител и фирма купувач.

- Безвъзмездно осигуряване на семена и други.

Ние знаем, че тютюнопроизводството и производството на цигари в световен мащаб е западащ отрасъл. Знаем, че в променената рецептура на известните марки цигари делът на ориенталските тютюни е все по-малък. Но знаем също така, че всеки сорт тютюн вирее най-добре в района, от който произхожда, затова се обръщаме с апел към всички - представители на държавата, фирми изкупвачи на тютюн и представители на тютюневата индустрия - не пренебрегвайте и не посягайте с лека ръка на вековния поминък на родопчани.

Ресми Мурад

Кмет на община Ардино

Бахри Юмер

Кмет на община Джебел

Акиф Акиф

Кмет на община Момчилград

Сали Рамадан

Кмет на община Кирково

Себихан Мехмед

Кмет на община Крумовград

Хасан Азис

Кмет на община Кърджали

Айгън Осман

Кмет на община Черноочене

РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ - ИНТЕГРИРАНО И РАЗНООБРАЗНО, БАЛАНСИРАНО И УСТОЙЧИВО

**инж. Кудрет
МУСТАФОВ,
експерт в
МИГ - Ардино**

Селските райони винаги са били и ще бъдат изключително важни за Министерството на земеделието и горите, защото заемат близо 90 на сто от територията на България и в тях живеят около половината от нашите сънародници. Новият регламент, който разписва финансовите възможности, които идват в подкрепа за развитието на селските райони са важни за нас, защото от тях зависи как ще отговорим на основните предизвикателства, които стоят пред страната ни. Те са свързани с намаляването на социалните и икономическите различия спрямо регионите в разширена Европа, с подобряването на качеството на живот и създаването на заетост в селските райони, с устойчивото им развитие.

Европейският опит показва, че политиката за развитие на селските райони не може да бъде сбор от готови правила и рецепти. За нейния просперитет е нужно да ѝ бъде предоставена свободата да се развива непрекъснато чрез дискусии, в които на една маса равнопоставено да се седне заедно със социално-икономическите партньори и представителите на неправителствения сектор. Това ще доведе, както до окончателно позитивно формулиране на политиката за развитие на селските райони, така ще избистри и процесите по нейното прилагане. Защото това е политика, която отчита стратегическите насоки на Общността за развитие на селските райони за периода 2007-2013, но ги прилага пречупено през ъгъла на спецификата на българската действителност. За България провежданата политика за развитие на селските райони неизбежно е свързана с отговорностите и предизвикателствата, които поехме като пълен член на Европейския съюз

от 1 януари 2007 г.

Първото предизвикателство бе изготвянето и прилагането на Национален стратегически план и Програма за развитие на селските райони за периода 2007-2013 година. В тези документи, следвайки стратегическите насоки на Общността и изискванията на основния регламент на ЕС за подпомагане развитието на селските райони, чрез Европейския селскостопански фонд за развитие на селските райони, всяка страна избира кои от предложените мерки да прилага, така че да отговорят най-точно на националната ѝ специфика.

Подготовката на плановете документи в България започна още през 2004 г. с Концепция за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г., в която бе направен задълбочен анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред развитието на земеделието, преработвателната промишленост, горския сектор и селските райони. На база на оценката за социално-икономическото и екологично развитие, както и на опита ни по Програма САПАРД, се предложи стратегия за развитие през следващия планов период. За да бъде развитието на селските райони балансирано и устойчиво, се подходи внимателно при определянето на подходящите мерки и действия, които да отчитат не само интересите на населението и бизнеса в селските райони, но и опазването на околната среда.

Като резултат от дискусиите, в работната група по подготовка на плановете документи, както и по време на обществените форуми, бяха формулирани три основни цели на проекта на Национален стратегически план за развитие на селските райони през периода 2007-2013 г. Те са:

- Развитие на конкурентно селско и горско стопанство и основан на иновациите хранително-преработвателен сектор.
- Опазване на природните ресурси и защитата на околната среда в селските райони.
- Насърчаване на възможностите за заетост и подобряване качеството

на живот в селските райони.

Първата приоритетна цел

залага развитие на конкурентно селско, горско стопанство и преработвателна промишленост. Мерките за реализацията са насочени преди всичко към средните по размер земеделски стопанства, към малките и средни преработвателни предприятия. По тази ос има възможност подкрепа да получат и полуазарни стопанства. Целта е да могат да станат конкурентоспособни, след като се реструктурират. Искам да отбележа, че подхождаме към тази възможност много внимателно, така че подпомагането на полупазарните стопанства да не бъде самоцел, а да се осъществява само за тези от тях, които имат шанс да увеличат пазарния си потенциал. Друга възможност за дребните земеделски стопани е да те да бъдат подпомогнати, като се обединят в организации на производители и част от средствата по ос 1 се насочат към обучение на земеделските производители. Особено важно е обучението за млади фермери и производители на биологична продукция. Когато заявяваме, че биологичното производство е приоритет за България, ние трябва да създадем предпоставки за развитието му чрез обучение и чрез подкрепа на инвестиции. Разбира се, това може да стане при ясната убеденост, че става въпрос за продукти, за които има пазарни ниши за реализация.

Голяма част от инвестициите са насочени към покриване на стандартите на Общността. Примери за такива инвестиции са изграждането на места за съхранение на оборски тор и пречиствателни съоръжения, особено в нитратно чувствителните зони. В сектор „Мляко“ те са за покриване на хигиенните изисквания за качество. В сектор „Птици“ акцентът пада върху въвеждане на ново европейско законодателство, свързано с отглеждане на кокошки носачки. Значителна част от инвестициите в хранително-вкусовата

от стр. 12

промишленост ще бъдат насочени към иновации. Горските стопани макар и с по-ограничена роля в ос 1 са подкрепяни и за създаване на нови алтернативни източници на енергия - биомаса от бързорастящи видове.

Втората приоритетна цел,

индикира с опазване на природните ресурси и защитата на околната среда в селските райони и извежда на препен план развитието на селскостопански методи, които опазват и съхраняват околната среда. Производителите в планинските и други необлагодетелствани райони получават компенсаторно подпомагане на единица обработваема площ, ако поддържат земята в добро състояние и се стремят да спрат обезлюдяването на тези райони.

Акцентите на страната ни са в три области - **биоразнообразие, води и почви.**

Основен акцент в ос 2 е съхранение на биоразнообразието, чрез подкрепа за фермерите по НАТУРА 2000 и земеделието в земи с висока природна стойност. Подкрепата по ос 2 е насочена към опазване на водите и спазване на водната директива, за изготвяне на планове за управление на реките. Тази подкрепа стартира във втората половина на програмния период, а в началото на програмата опазването на водите ще бъде решавано преди всичко в ос 1, чрез инвестиции за съхранение на оборски тор.

Подкрепата за необлагодетелстваните райони има за цел по-добро управление на земите, чрез спазването на добрите екологични и земеделски практики. Така от една страна ще се запази земеделието в тези места, а от друга - те ще бъдат защитени от ерозия. Целите на политиката е земеделските стопани чрез компенсации да бъдат стимулирани и задържани в тези райони. Подпомагането се извършва на единица обработваема площ и представлява допълнително заплащане към директните плащания. Подпомагането по дейността на агроекологичната мярка е земеделските производители да получат плащане за услугата, която вършат на обществото, като развиват екологосъобразна дейност. Подпомагането също ще се осъществява като плащане на единица обработваема площ. То е допълнително и от готук изброените пла-

щания. Включването в агроекологичната програма е доброволно.

Пример: - Ако един земеделски производител, който развива селскостопанска дейност в планински район, отговаря и на минималните изисквания за обработваема площ (10 дка в общия случай или 5 дка за лозята, за трайните насаждения и за зеленчуците), той ще има достъп както до директни плащания по Първия стълб на Общата селскостопанска политика на ЕС, така и до компенсаторни плащания за необлагодетелствани райони. Ако обаче се включи в агроекологична дейност, той ще получава и допълнителни плащания по агроекологичната мярка. Отделно от това може да кандидатства за инвестиционно подпомагане с проект по мерките от ос 1.

Третата цел

е насочена към насърчаване на възможностите за заетост и подобряване качеството на живот в селските райони.

Селските райони разполагат с ресурси извън аграрния отрасъл, които представляват значителен потенциал за тяхното развитие - богата, разнообразна и съхранена природа, множеството запазени жизнено селски общности, богати исторически и културни традиции. Но имат нужда от целенасочена помощ, за да преодолеят изоставането в своето развитие и да се адаптират към променените социално-икономически условия. Разнообразяването на икономиките в селските райони, чрез целенасочената подкрепа в определените области, като например подпомагане създаването на малки предприятия, развитие на алтернативни земеделски дейности, като туризъм, местни занаяти и гр., е предпоставка за разкриването на нови работни места. Целта е чрез тях стопаните да си осигурят допълнителни източници на доходи.

В ос 3 се търси баланс между подкрепа за инвестиции в инфраструктура, в услуги, в инвестиции в посока създаване на разнообразни възможности за заетост извън земеделието. Тук влиза подкрепата за стартиране на малък и семеен бизнес, както и изграждане на местен капацитет.

При прилагането на политиката за развитие на селските райони след 2007 г. нараства и значението на **подхода „ЛИДЕР“**, като инструмент за децентрализирано управление и интегри-

рано развитие на селските райони. В предприсъединителния период на България Министерството на земеделието и горите, с помощта на различни донори реализира поредица от различни инициативи и проекти. Основната цел бе да се даде тласък за създаването на капацитет за прилагане на подхода „ЛИДЕР“, чрез изграждане на национална мрежа от Местни инициативни групи. Последните в партньорство с общинските власти изпълняват Стратегии за местно развитие, подпомагат идеи, стимулират намерения на различни групи бенефициенти, били те земеделски производители, юридически лица или неправителствени организации.

Европейският съюз отпусна на България по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) 2007-2013 г. над 2 млрд. евро. Към тези средства следва да се добави и националното съфинансиране от около 500 млн. евро.

Заложена сума на местно ниво по

Стратегия за местно развитие на МИГ - Аргуно

е 3 200 000 лв., усвоими до края на 2013 г.

Очакванията и надеждите на всички ни са във ВТОРИЯ програмен период на Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) 2014-2020 г., в който финансирането за България да бъде в пъти повече от това, което е било през настоящия период. Също така да се предложат улеснени схеми и процедури на кандидатстване за бенефициентите.

Предвидените пари за следващия програмен период на ПРСР 2014-2020 г. за втори стълб на Общата селскостопанска политика са 89.895 млрд. евро за всички страни-членки. Кризата в еврозоната обаче е най-сериозният проблем пред надеждите на България след 2014 г. В тази връзка става ясно, че на последната среща в Братислава, където е дискутирана кохезионната политика, страните, които са най-големите донори на европейски средства, са поискали да не им се увеличават вноските. Това означава, че ресурсът ще остане в същите рамки както досега и България ще се опита да спечели от едно по-справедливо преразпределение.

Жълтушенци дариха болницата с хранителни продукти

Близко тон картофи и трайни хранителни продукти, най-вече боб, захар, брашно, олио събраха жителите на Жълтуша за нуждите на болните пациенти в Многопрофилната болница за активно лечение в Ардино. Инициативата е на кмета Христо Кехайов. Доброволните дарения са предадени с протокол на управителя на здравното заведение г-р Адам Персенски.

„Хората даряваха от сърце и за пореден път доказаха, че са истински рогопчани“, каза кметът на Жълтуша Кехайов.

Той припомни, че в началото на годината жълтушенци са изпратили над 3 тона картофи, боб и парична помощ в подкрепа на пострадалите от наводненията в хасковското село Бисер.

Управителят на болницата г-р Адам Персенски изказа искрена благодарност за човешината и съпричастността на жителите на Жълтуша и лично на кмета Христо Кехайов. Той каза, че това дарение от хранителни продукти, изцяло за нуждите на болнолежащите хора, е най-задоволяващото дарение за разлика от предишните.

Д-р Адам Персенски призовава граждани и фирми с възможности да направят дарителски жестове, за да подпомагат лечебното заведение, което през последните години е във финансова агония. Болницата в Ардино обслужва и една голяма част от жителите на съседните общини Баните, Неделино и Джебел.

ПЪРВИЯТ НАЦИОНАЛЕН РЕФЕРЕНДУМ

ЩЕ БЪДЕ НА 27 ЯНУАРИ 2013 Г.

- Въпросът, на който гражданите ще отговорят с „Да“ или „Не“ е:**
- Да се развива ли ядрената енергетика в Република България чрез изграждане на нова ядрена електроцентрала?

Президентът Росен Плевнелиев определи 27 януари 2013 г. за дата за провеждане на първия национален референдум в демократичната история на страната.

Допитването до народа ще бъде с въпрос:

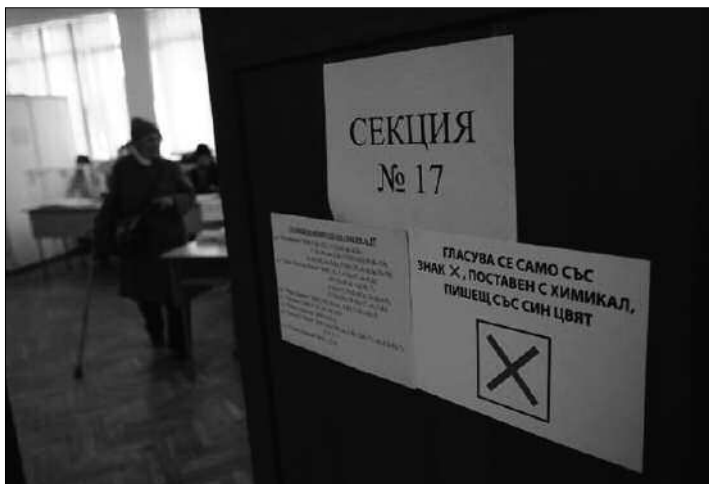
Да се развива ли ядрената енергетика в Република България чрез изграждане на нова ядрена електроцентрала?

Указът е на основание на текст от Конституцията на България, решението на парламента за провеждане на национален референдум, прието на 24 октомври т. г. и текст от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. Плевнелиев вече се обяви за гарант на референдума и призова да се даде максимална информация на гражданите.

Инициатор на всенародното допитване е БСП, която събра над 500 хиляди подписа с въпроса: *Да се развива ли атомната енергетика в България чрез изграждане на ядрена централа на площадка „Белене“?*

Синята коалиция определи питането като противоконституционно, защото се отнася до решения от компетентните на изпълнителната власт, а ГЕРБ се съгласиха, че въпросът е неконституционен, но вместо да го дадат на Конституционния съд, решиха да го формулират „правилно“ и да проведат референдума, за да не бъдат обвинени, че не се вслушват в гласа на народа.

След промяната на въпроса от ГЕРБ обявиха, че нямат проблем да

Гласуването на референдума на 27 януари 2013 г. ще бъде със знак X и син химикал, както на проведените в последните години избори, обясни говорителят на ЦИК Бисер Троянов.

призоват симпатизантите си да го подкрепят.

Председателят на Народно събрание Цеца Цачева също каза, че ще гласува с „Да“ на референдума.

От Централната изборителна комисия (ЦИК) съобщиха, че предстои да подготвят методически указания за провеждане на референдума.

За последен път у нас е произвеждан национален референдум през 1971 г. - за приемане на новата Конституция, наричана по-късно Живковска, по името на комунистическия лидер Тодор Живков.

Преди това - през 1946 г., с референдум, чиято законност се оспорва, е променена формата на управление на държавата, като е отхвърлена монархията и е провъзгласена република. Преди 1944 г. у нас широко е използван референдумът за решаване на въпроси от местно значение.

БИСТРА ВОДА

ТЕКНА ОТ ЧЕШМИТЕ

• **Жителите на селата Голобраг, Сухово и Боровица благодариха на Ресми Мураг, който отстоява всяко свое обещание**

Кметът на община Ардино Ресми Мураг откри сондажен кладенец, снабдяващ с питейна вода селата Голобраг, Сухово и Боровица. Новото обществено водоснабдително съоръжение, изградено в местността Коджа тепе край Голобраг, е с дълбочина 127 м и дебит 4 л/сек. Физико-химичните лабораторни изследвания и анализи доказват, че водата е с много добри питейни показатели.

Кметът Ресми Мураг:

МЕЧТАНИТЕ НЕЩА СЕ СЛУЧВАТ

Търсим възможности за разрешаване на проблема с водоснабдяването, който се оказа най-тежкият през годините. Въпреки трудностите успяхме да намерим удачно решение за разрешаването на този проблем за група населени места в Боровишкия микрорайон. Разбира се, че всичко това не става магически бързо и лесно. След определяне на подходящия изворен поток се пристъпва към изпълнение на низ от законодателни процедури за проучвания, анализи и т.н. Чак тогава се отива на

последния етап - изграждане на водоснабдително съоръжение. Всичко коства време и средства, иска се и търпение. Но, както виждате, в крайна сметка мечтаните неща се случват. В недалечно време, тукашния водоснабдителен тертип ще приложим както в Долнопраховските села и махали, така и в район Далъджа. Това е изходът, за да откликнем и удовлетворим нуждите на нашите хора. Експертни проучвания доказват, че разполагаме с планински извори с достатъчен капацитет.

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони - Европа инвестира в селските райони

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2007 - 2013 г.

СДРУЖЕНИЕ С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА` (МИГ) - АРДИНО

О Б Я В Я В А

• **ПЪРВИ ПРИЕМ** на заявления за кандидатстване по мярка

226 „Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности“

в срок от 23.10.2012 г. до 23.11.2012 г. включително.

• **ВТОРИ ПРИЕМ** на заявления за кандидатстване в срок от 23.10.2012 г. до 23.11.2012 г. включително по мерките към Стратегия за местно развитие 2010-2015:

121 „Модернизирани на земеделските стопанства“

123 „Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти“

311 „Разнообразяване към неземеделски дейности“.

За точна и актуална информация:

гр. Ардино, ул. „Пирин“ № 20

Звено за администриране на проекти

www.mig-ardino.bg

Задава се сътрудничество между Ардино и Сардиния

На работно посещение в община Ардино бе Франко Бранка, управител на ИМА Консултинг от италианския остров Сардиния. Той бе приет от кмета на общината Ресми Мураг и ръководството на Сдружението с нестопанска цел „Местна инициативна група“ - Ардино.

На проведената работна среща бяха обсъдени възможностите за изготвяне и реализиране на съвместни проекти, насочени към подобряване на живота на хората в селските райони, включени в териториите на МИГ, използвайки ценния Сардински опит. И двете страни заявиха категорично ползата от съвместно сътрудничество и изразиха убеденост, че то трябва да продължи и занапрег.

ЖЕСТ

Неджметтин Коджаман от Бурса подари екипи на футболистите от „Юнак“ - Ардино. „Искаме да насърчим младите да спортуват, защото спорта възпитава и изгражда характер. Пожелавам на младите футболисти от „Юнак“ много победи“, каза Неджметтин Коджаман, който е шеф на детско-юношеския футболен сектор в „Бурсаспор“. Той и брат му Неджми (рогени в с. Кроячево) управляват мощната мебелна компания Коджаманлар, с офис-магазини и в България. Освен това са и вносители на безалкохолните напитки Улуга.

Неджми и Неджметтин Коджаман

СПОРТ И ЗДРАВЕ

За четвърта поредна година в Ардино се проведе общинска спартакиада на учителите под патронажа на общинския кмет Ресми Мурад. Комплексни първенци станаха педагозите от СОУ „В. Левски“- Ардино, следвани от СОУ „Хр. Смирненски“ - с. Бял извор и ПГ „Хр. Смирненски“ - Ардино; с индивидуални титли се отличиха Месут Хайрулов, Алпер Сами, Еркан Хаджимустафа, Наско Пазвантов, Мютебер Моллахасан, Севда Хаджикулова, Стефан Димов, Айше Хаджисеид, Бейджан Чауш, Нурай Зюлкер, Неше Мурталибова и Нагка Гаджалова.

ПИНГ-ПОНГ

Митко Кисъев от Ардино е носител на бронзово отличие от Националния турнир „Млад Олимпиец“ за момчета до 12 години. Треньорът на СКТМ „Юнак“ Бахри Юмер сподели: „Моят възпитаник Митко с всяка измината година подобрява своята игра. Като върви ще стане голям майстор-тенисист“.

АНТОЛОГИЯ • Аз

***

*До Бялото море дойдох,
но не влезнах в него.
Само го погалих.*

*До Бялото море дойдох,
но не се съблякох -
срамувах се от Боговете.*

Светла УЗУНОВА

САНИТАРНА СЕЧ

Опасните клони и дървета, които потенциално застрашават живота на гражданите, в централната градска и паркова част бяха премахнати. За безопасно изсичане на високите дървета общината нае специална техника. Добитите дърва за огрев бяха предоставени за отопление през зимата на общински структури, инвалиди и бедни.

Аргински глас

Главен редактор

Саффет Ерен

Сътрудници **Азиз Мурад, Гюнер Шюкри, Живко Тенев, Кудрет Мустафов**

Адрес на редакцията **6750 Ардино, ул. „Бели брези“ № 29**

„Аргински глас“ е месечно двуезично издание на Общинска администрация и Общински съвет - Ардино

РАЗПРОСТРАНЯВА СЕ БЕЗПЛАТНО! 03651/40 34, 0889301592, ard_glas@abv.bg